

nekako zaspano. Ni skoraj fare v Slovenskih goricah, da ne bi imela vsaj bralnega društva. Ali pri nas še zalibog tega ni. Res imamo precejšno število Mohorjevihi knjig, pa vendar živo čutim, da bi bilo potrebno tudi branje dobrih slovenskih časopisov, kateri bi naj pripomogli k narodni zavednosti. Marsikateri sicer bere slovenske časopise, ali mnogo je takih, ki bi časnike radi brali, pa si jih ne morejo naročiti. Vzdromite se tedaj, dragi rojaki, da tudi mi osnujemo krščansko bralno društvo, v katerem bodo tudi siromašni ljudje po ceni dobivali podučljivega berila!

Od Velike nedelje. (Letina.) Gledé poljskih pridelkov moremo letino med dobre prištevati. Rž, pšenica, ajda in oves so prav bogato obrodili, koruza bolj slabo, ker njo je mokri majnik preveč v rasti zadržaval, julij in avgust pa sta bila zelo suha, da se ni mogla prav sklasevati; pa tudi koruzni črv nam jo že par let uničuje. Tim več pa smo dobili krompirja in repe, tako, da so vse shrambe napolnjene. Sadja je bilo mnogo, posebno jabelk in hrušk; in ker ni bilo kupcev za nje, napravil si je marsikateri mnogo jabelčnice za več let. Jesen je vseskozi bila deževna, najbolje oktober, in smo z veliko težavo ozimino posejali. November je bil nekoliko prijetniši, da smo si mogli potrebne nastelje prikrbeti; ali za lepimi dnevi se je vreme hitro sprevrglo; sv. Kata nam je prinesla sneg pred vrata. Z vinsko letino smo na slabem; sicer je dobra kapljica, toda pičla; polovico manj od lani smo pridelali. Spomladi se je dosti grozdja prikazalo, ali v cvetju ga je vsled preobilnega dežja izginilo mnogo, tako, da smo imeli slabo trgateg. Les je letos zdrav in lepo dozorel; zato-rej stavimo upanje, da bo drugo leto boljše. V to svrhu kličimo torej večkrat radi k Vsegamogočnemu: »Da nam sad zemlje daš in ohraniš, prosimo Te, o Gospod!«

Iz Gornje Radgone. (Bralno društvo.) Danes nečem pisati o Bračku. Božični prazniki se bližajo. Nečem mu jih greniti, naj jih v miru uživa in orehovo potico brez jeze je. Po novem letu si ga pa bodem zopet privoščil, če se do takrat ne bo poboljšal. Danes hočem govoriti o našem bralnem društvu. Veselje me navdaja, da to društvo tako lepo napreduje. Šteje že mnogo čez 100 udov. Vse Bračkovsko prerokovanje se je izjalovilo. Posebno pa me veseli, da se tudi prekmurski trpini za naše društvo jako zanimajo. To je dokaz, da tem zatirancem še ni izumrla ljubezen do materinega jezika. V našem društvu najde vsak ud mnogo podučljivega in zabavnega berila. Posebno ugajata »Gospodar« in »Domovina«, in odbor je že sklenil, da bode število teh dveh časnikov pomnožil. Naj le vsakdo, ki si časnik izposodi, tudi drugim čitanje omogoči. Tudi knjižnice se udje prav marljivo poslužujejo tako, da že skoro vsem potrebam ne ustreza, akoravno je precej številna. Treba bode tudi njo pomnožiti, in v prid društvene knjižnice priredi odbor dne 30. t. m. veselico s tombolo in petjem. Priprave se že delajo, nabralo se je tudi že nekaj lepih dobitkov. Sodelovanje so obljubili vrli Kapelski pevci. Slišali bodemo zopet milo slovensko pesem, vmes pa se bode srečkalo in delili dobitki, med katerimi jih bode tudi nekaj za smeh. Slovenci, le mnogobrojno se te veselice udeležite! Bračkov ljubljeneec.

Iz Celja. (Naša društva.) Vseslovensko obrtno društvo je priredilo letos na Miklavžev večer jako lepo zabavo. Kar je še največ vredno, bila je posneta po starih običajih slovenskih. Prišel je sv. Miklavž ter delil darove pridnim otrokom v čitalniških prostorih. Seveda je bilo treba tudi sib razdeljevati, in ko ni imel Mefistardečkarja, ki je vpisaval v črno knjigo poredno deco in črnih parkljev, ne mogel bi vsega v redu opraviti. Tako pa je bilo dosti veselja. Potem so igrali diletanti, na čelu jim gospod Rebek, veseloigro »Zamujeni vlak«,

katera se je predstavljala jako redno. Igrali so: kovača gosp. Rebek, obč. slugo gosp. Ahtik; kmeta gg. Majgaj in Korošec; krčmarja g. Pavlin; učitelja g. Rotman; nadzornika gg. Trček in Cilenšek; vsi prav vrlo. Da je bila to dobra misel in da se občinstvo zelo zanima za take zabavne večere, dokazala je obilna udeležba. Niti to ni motilo občinstva, da je prej napovedano sodelovanje č. tamburašev odpalo. Preminola je namreč gospa Mohoričeva, katera je bila, kakor njen soprog, g. dr. Mohorič, vrlo tamburašinja, Lahka jej zemljica! Tudi vnanjih gostov je bilo precej. Omenimo Teharčanov, gosp. Pečnaka in dr. in jako častno je bilo za mlado žensko podružnico sv. Cirila in Metoda Skofjevasko, da je odposlala tri svoje odbornice, da dokažejo vzajemnost Slovencev in da naša zavednost ne sloni samo na mestni inteligenciji, ampak da se je rodoljubje tako vrastlo v korenine naroda, kmečki stan, da se ne bode drevo zatrla z nobeno silo. Miklavžev večer pa je tudi dokazal, da se izhaja tudi pri nas brez plesa in celo brez godbe, pa je le veselo in poštena zabava. Tudi na to, naj bi mislila slavna načelstva naših narodnih društev, ker mnogokrat se govori: Če ni vsega, pa raje nič! In le premnogokrat društva niti ne zborujejo, kaj se le priredijo zabavo, samo, ker ni pričakovanih godcev. Nato se pa rado pozabi, da je bolje kaj malega, pa isto vrlo, nego pa negotovo. Upajmo le, da se počasi vlije v naša društva na okrog več krvi, več življenja. Saj oseb ne manjka nikjer podjetnih, le poiskati jih je treba in ne jih na cedilu puščati, kakor je že tak narodni greh v navadi.

Iz Podove pri Račah. (Žalostna prikazen.) Pretečeni teden se je neka stvarica stepala okoli Podove, Rač in v okolici. Neki 9-letni dečko, šolar iz Podove doma, ubežal je svoji materi ter se je klatil po hišah. Kamor je došel, brž se je udomačil, sedel za mizo, vzel kruha ali kar je videl. Ko so ga domov gonili, ni se gnil; če so ga pa nagnali ali kregali, streljal je s pištolo na ljudi. — Mladina je pač močno popačena, samovoljna, ker ji manjka — strahu božjega. Trnasti fant vé, da mu za najgrše hudobije šibe še pokazati ne smejo v šoli, zato je predrzen, da si tudi doma nič reči ne dá — posebno od matere-udove. Res, zadnji čas je, da šola in dom začneta združeno skrbeti za pobožno izrejo mladine. Nikar ne zahtevajmo, da naj šola vse stori; ampak dom in šola naj delujeta složno!

Iz Poličan. (V Makole!) Radi se vozimo in sanjkamo po naši prelepi Dravinjski dolini dol in gor. Mnogokrat nas pelje pot tudi v novjšem času v tolikanj slavne Makole. Pa eno nas vedno spravlja v silno nevoljo: to, da se mora človek peljati po tako dolgem in celo nepotrebnem ovinku, preden dospe od naše strani v ta blaženi Makolski tržišč. Gospod urednik, saj ste se že menda tudi todi vozili? Jelite, da resnico pišem! In kako lahko bi se ta nerodnost odpravila! Saj ni treba družega, kakor da se sedanja prostorna brv prek Dravinje nekoliko razširi in podkrepi. In te malenkosti bi se ne lotili Makolski velikaši: gg. Gregorič, Georg, Jerman, Mahorič, Mušič, Posojilnica itd.? Ah, le čudimo se, da se to delo že davno ni izvršilo! Torej le hajd na delo, vrli Makolčani, in povem vam, da bomo potem še desetkrat rajši k vam zahajali ter nove krone dol in gor vozili!

Politični ogled.

Avstrijske dežele.

Dunaj. Nj. veličanstvo svetli cesar so izdali patent, s katerim se sklicujejo deželni zbori in sicer šta-

da se prepričamo, kako pač ti siromaki obhajajo sveti večer. Majhna luč slabotno brli, razliva je svojo pojemajočo svetlobo čez blede obraz mladega moža. Ta kleči ihteč ob smrtni postelji svoje zveste žene, katera je ravnokar izdahnila blago dušo. Solza za solzo se mu udara po tožnih licih, in trpljenje njegovo vskipi do vrhunca, ko pogleda svoje štiri otročiče in na drobnega novorojenčka, ki joče v zibelki, kakor bi slutil svojo veliko nesrečo. »O, dobri Oče v nebesih, kaj bodeš zdaj počel? Sam bolehašt in slab, kako hočem preživiti svoje uboge otroke, za koje je delala dobra mati noč in dan! Mrzle so njene roke, ki niso poznale počitka, mrtvo srce, ki je v zvesti ljubezni skrbelo za nas.«

Tako vzdihuje revni oče in srce mu hoče počiti žalosti in tuge. Stara sosedka, ki je bila prisla v hišo na pomoč, stopi zdaj k njemu ter mu rahlo reče: »Božični večer je, ljubi sosed. Božje Dete, katero je prišlo ravno to noč na svet, gotovo vam ne bode odtegnilo svoje ljubezni. Mali Jezus v jasliah vam bode pomagal. Verjamite mi, da se je ravno to noč sv. Jožetu, Mariji in detetu Jezusu godilo še slabeje, nego-li vam. Le trdno zaupajte na ljubeza Boga!«

Te sočutne besede utolažile so nekoliko obupanega reveža. Vsede za mizo ter začne premišljevat, kaj bode počel. Naenkrat zasliši milo zvonjenje, prihajajoče iz daljave od župnijske cerkve. Polnoč je, in milosladi glasovi vabijo tudi njega siromaka k službi božji. Ali zdaj ne more zapustiti ne svojega doma, ne revnih otročičev. Torej poklekne in moli, dolgo moli, dokler ga slabost ne prevzame. Zgrudi se na trdo ležišče in zaspi.

Drugo jutro napoti se na vse zgodaj h gospodu župniku. Temu razkrije vso žalost in trpljenje svojega pobitega srca. Vidno ganjeni poslušajo ga častitljivi starček. Ali kako v tej nesreči pomagati? Nekoliko premišlujejo, potem pa mu velijo: »Ubogi mož, grozna je tvoja nesreča, toda ne obupaj! Jaz vem pomoči. Pridi še danes koj po božji službi z otroki vred sem v mojo hišo, pa ne pozabi na novorojenčka! Kaj bode, videl bodeš kmalu!«

Ob 9. uri gredo gospod župnik na prižnico in bilo je očitno, da jim teži velika skrb srce. V kratkih besedah spomnijo se včlovečenja božjega Sina ter dokažejo, kolika je bila njegova ljubezen do nas. »Kako smo pač tudi mi vsi dolžni, biti njemu za to prisrčno hvaležni. Dokažimo pa tudi svojo ljubezen in hvaležnost v dejanju posebno s tem, da se usmilimo vseh sirot, v prvi vrsti pa revnih zapuščenih otročičev. Saj je sam božji Zveličar obljubil, da sprejme vse tako, kakor bi to storili njemu samemu, in sam je rekel tako-le: »Kdor sprejme tacega otroka v mojem imenu, mene sprejme.«

Vsako srce bilo je ganjeno, vsako oko solzno radi milih besed dobrega gospoda, ki se zdaj po kratkem prenehleju obrnejo na žensko stran ter nadaljujejo s povzdignjenim glasom: »Prejube matere! Katera izmed vas hoče danes ubogega zapuščenega Jezusčka sprejeti, naj se oglasi po božji službi pri meni in jaz ji ga hočem živega položiti v naročje. Pet ubogih, lačnih otročičev steguje v solzah svoje nedolžne ročice k vam, — o bodite jim matere iz ljubezni do Boga in v imenu malega Jezusa! Vzamite v teh otrocih novorojenega Zveličarja s seboj na svoj dom! Resnično vam povem, da vam ne vem podati lepšega darila za sv. božične praznike.«

Strméc poslušala je množica. Zdajci se zganejo možje, pretresle so jih te besede, in žene brisale so si solze iz očí: »Oh, večni Bog«, končajo gospod, »ki sam danes kot revno in ubogo detece ležiš v bornih jasliah, ne dopusti, da bi bila med mojimi ovčicami le jedna sama mati, katera bi se branila, tebe v podobi revne sirote sprejeti v svojo hišo! O dobrotljivi Odre-

šenik, katerega je zapustil celi svet, ali nikoli ne tvoja mila mati, o daj ti sam mojim zapuščenim siroticam ljubéce matere in skrbne očete! Amen.«

Po teh besedah zapustijo duhovni oče prižnico in najlepše upanje napolnjuje jim srce, ko se napotijo na dom. Tam jih že čaka petero premrznenih otrok. Kmalu začele so tudi prihajati kmetice druga za drugo in sicer več, nego so gospod župnik pričakovali. Dobre ženske morale so srečkati med seboj, da se je tako določilo, katera vzame po jednega otroka. Le ubogi novorojenček še ni dobil matere. Mirno je spal zakrit v jerbaščku. Zdaj ga odkrijejo. Pa oj, nepopisne žalosti, siroče je slepo. Slehera žena zboji se ga vzeti, kajti vsako je skrbelo, kaj bi pač njen mož k temu rekel. Gospodu župniku trga žalost srce, češ, ravno ta otrok ostane zapuščen, ki je najbolj potreben materine postrežbe.

Toda že pristopi neka uboga kočarica ter prijazno reče: »To dete bode pa moje«. Osupnjeni uprašajo gospod: »Vase, dobra ženka? Vsaj imate doma že več otročičev in...« — »Že vem, kaj hočete reči, častivredni gospod, premoti jih v besedi dobra mati; pa mene nič ne skrbi; če imam samega Jezusa pod svojo streho, bogata sem dovolj in ne bojim se uboštva. Ali ni tako, častiti gospod?«

Duhovnemu pastirju zastane beseda pri tem prizoru; solza v očesu in poluglasni: »Bog plati«, bil je ženi odgovor na vprašanje. Ko vidijo to druge matere, rečejo ganjene: »Tudi me hočemo imeti svoj delež pri tem otroku«. Vsaka pristopi ter položi srbrn denar v jerbašček. Junaška kočarica pa vzame drobnega revčka ter ga nese vsa srečna domov, kakor da bi imela največji zaklad na svojih rokah.

Smešnica. Macko: »Brcko, kje si pa dobil tega lepega konjiča?« — Brcko: »Kaj dobil? Vedi, kupil sem ga!« — Macko: »Lepa živalica, sila lepa; vendar zakaj pa vedno z repom miglja?« — Brcko: »Zakaj z repom miglja? Neumno vprašanje. Ali naj morda rep miglja s konjičem?«

Razne stvari.

(P. n. gg. naročnikom!) Nekaterim pošljemo današnjega lista po več iztisov s prošnjo, naj jih razdelé med one, ki si prih. leto utegnejo naročiti naš list. Sploh pa vsakega naročnika prosimo, naj naš list priporoči svojim znancem v naročbo. »Slov. Gospodar« je neodvisen, vodilo mu je geslo: »Vse za vero, dom in cesarja!« Tak je bil do sedaj, tak bode tudi v prihodnje. Cena mu ostane taista kakor letos. Vsem svojim prijateljem želimo vesele božične praznike in srečno novo leto.

(Imenovanje.) Gosp. Franc Lulek, deželnega sodišča svetovalec v Celju, imenovan je svetovalcem deželnega nadsodišča v Gradcu.

(Bralno društvo v Sevnici) priredi dne 26. decembra društveno zabavo z gledališko igro v dvorani g. Antona Fabianija. Začetek ob 7. uri na večer. Čisti dohodek je namenjen v prid revni šolski mladini v Sevnici.

(Bralno društvo v Rušah) vabi svoje ude in vsakega Slovenca, ako tudi po zmoti ni sprejel vabila, na svojo veselico in občni zbor na Sv. Štefana dan pri gosp. Novaku.

(Sv. misijon) obhajal se je pri Sv. Štefanu od dne 1. do 9. decembra z veliko vnemo vernikov pod vodstvom misijonarjev od Sv. Jožefa, čč. gg. Janeza Macur, Antona Kovalik, Franca Kitak in Vincencija Krivec. Okoli 2000 je bilo obhajancev.

jarski in goriški na 27., kranjski na 28. decembra, koroški na 3., isterski in tržaški na 10. januarja. — Državni zbor je prenehal 19. t. m. Sprejel je začasni državni proračun, kjer sta se dr. Ferjančič in Klun hudo sprijela in so zadnjo soboto štirje ministri govorili. Tudi je rešil novo žandarmerijsko postavo, nadalje postavo o cerkveni konkurenčni dolžnosti in postavo o volitvi članov v komisije za pregled deželnega katastra.

Češko. V Pragi v češki Franc-Jožefovi akademiji so ono nedeljo odkrili krasno podobo svetlega cesarja. — Mladočeški poslanec dr. Šamanek je na shodu predlagal, naj cesarskih uradnikov in vojakov ne trpijo v nobeni češki družbi. Ne bode slo!

Štajarsko. Graški knezoškof so se vrnili 15. t. m. s potovanja v Sv. deželo. — Pred tednom so se graški obrtniki izrekli zoper nameravano krščansko-socijalno društvo; hočejo ostati le »taje«, ne pa krščanski. — V Kindbergu so ono soboto imeli prvi shod združni obrtniki okraja Bruck.

Koroško. Celovski mestni zbor se peča z uravnavo plač mestnim uradnikom. — V kratkem se bodo tri podružnice zloglasne »Südmarke« ustanovile; ali Slovencev to društvo ne bode pohrustalo. — Ono nedeljo je nemško katol. politično društvo imelo shod v Kraigu nad Št. Vidom. Prislo je mnogo ljudi, tudi več nacionalcev; ali ti so shod le motili; to spada menda k nemški kulturi.

Kranjsko. V Ljubljani dobijo po ulicah električno razsvetljavo; stala bo okoli 200 tisoč gld. — Zadnjo nedeljo je bil osnovalni zbor katoliškega društva za delavke. — Zadnji čas je vedno več slišati o poškodovanju dolenske železnice. Kaj je temu vzrok?

Primorsko. Lahonom je že presilen greben zrasel. Goriški župan Venutti je bil pri knezu-nadškofu ter ugovarjal slovenskim pridigam pri oo. kapucinih. Nadškof so pa predrzneža zavrnil, da ga to nič ne briga! Tržaški mestni zastop pa je hotel tržaškega škofa tožiti pri papežu, ker so škof tudi Slovencev pravični; toda namestništvo je to zabranilo. — V Pazinu so pri občinskih volitvah v tretjem in drugem razredu zmagal; Hrvatje. Mogoče, da še zmagajo v prvem.

Hrvatsko. Sabor je sprejel postavo o varstvu nasadov z ameriškim trsovjem. Stokrat bolje bi pač bilo, da kmet dobi nasade po ceni, in da se siromašnim pomore tudi z državno podporo. Vse, karkoli sabor sklene, kaže, da večina poslancev-Madjaronov nima sreča za ubogo ljudstvo.

Ogersko. Da so svetli cesar potrdili proticerkvene postave, tega se veselijo le Židovi, liberalci in nezreli dijaki. Vlada je bojda slabe volje. Ker je začasni proračun sprejet, bode bržčas Wekerle s svojim ministerstvom v kratkem odstopil. Katoličani so vsled potrjenja sicer poparjeni, toda po novem letu bodo se združili v veliko katoliško stranko vseh narodnostij. — Drugim narodom se bode na Ogerskem še nekaj časa slabo godilo, ker se je v notranjem ministerstvu ustanovil poseben odsek za narodnostno policijo.

Vunanje države.

Rim. Prihodnji konzistorij ali zbor kardinalov bode bržčas meseca januarja. — Na vabilo sv. očeta, naj se razkolniki zedinijo s sv. katoliško cerkvijo, izrekel se je glavni ruski list »Novosti« zoper zedinjenje.

Italijansko. Bivši minister Giolitti je poslanski zbornici izročil listine o velikanskih goljufijah pri rimski banki. Iz teh pisem se vidi, da sta si pri tej banki najbolj žepe polnila ministerski predsednik Crispi in glavar laških framasonov, Lemmi. Kako naj se goljuf Crispi pred poslanci opraviči? Kralja je prisilil, da je poslance kar odposlal domov. Ljudstvo je zoper Crispija

silno razjarjeno. V Rim so poklicali 10 batalijonov vojakov. Res, taki so framasoni in liberalci ne samo v Italiji, ampak povsod!

Francosko. Predsednik poslanske zbornice je umrl in bil na državne stroške pokopan. Namesto njega je bil izvoljen poslanec Meline. — Socijalni demokrat Rouanet je v poslanski zbornici vladi po pravici opo-
našal, ker pusti, da obsojeni ljudje nosijo trak »častne legije«, ki je na Francoskom najvišje odlikovanje.

Švicarsko. Pred tednom je v Bernu zvezni zbor izvolil za leto 1895. Zempa iz Luzerna za zveznega predsednika, radikalca Lenechala iz Genfa pa za podpredsednika. Zemp je katoliški konservativec in v Švici prvi zvezni predsednik iz katoliške stranke.

Nemško. Državni poslanci niso dovolili, da bi oni socijalisti prišli pred sodišče, ki niso »Slava« zaklicali cesarju. — Knez Hohenlohe, novi kanclar, govoril je prvokrat v državnem zboru precej v krščanskem smislu. — Državni zbor je 17. t. m. začel razpravljati o postavnih predlogih zoper socijaliste. Ker pa je bilo premalo poslancev navzočih, prenehalo je zborovanje. Ta razprava se bode nadaljevala po novem letu.

Rusko. Kakor ruski časniki poročajo, bodeta car Nikolaj in carica na spomlad obiskala važnejše ruske pokrajine in sicer poljske in južnoruske. V Varšavi, ki je bilo nekdanje glavno mesto Poljske, bodeta bojda ostala dalj časa.

Bolgarsko. Ministerski predsednik Stojlov je z vsemi ministri odstopil. Sicer se bode ministerstvo nekaj časa opravke oskrbovalo, dokler zbornica poslancev ne bode odločila, kaki naj bodo prihodnji ministri. Stojlov bode bržčas zopet predsednik.

Srbsko. Na Rističev predlog pogajajo se radikalci, liberalci in naprednjaki, da se zedinijo v jedno stranko, ki se bode odločno zoperstavljala sedanji vladi, katere duša je Milan. — Pravda zoper Čebinaca in tovariše v Belem gradu se nadaljuje. Sumljivo pri tej pravdi je to, da so kar čez noč izginila tri važna pisma. Bržčas ž njo hočejo uničiti radikalce.

Turško. Angleška vlada se jako zanima v Aziji za Armence, katerih so v mestu Monch okoli 3000 postrelili turški vojaki po nedolžnem, kakor smo pred 4 tedni poročali. Rusija se sicer naravnost neče mešati v te zadeve, vendar je že pomnožila vojsko na armenski meji. Če si Turčija ne bode hitro te zadeve uravnala, utegne armensko vprašanje postati zanjo nevarno.

Azija. Zopet nam je poročati o japonskih zmagah. Japonci so 14. t. m. pri Feng-huang-čengu razgnali kitajsko vojsko 4000 mož. Drugi kitajski voj se je zbral blizu Ninevanga, tretji pa v Hirošimi, iz česar se sklepa, da nameravajo Japonci vzhle hudemu mrazu takoj korakati proti Pekingu. Tudi Kitajci pričakujejo to in se pripravljajo na obrambo glavnega mesta.

Amerika. Po volitvah v kongres ali zbor so v severno-ameriških državah z veliko večino zmagali republikanci. Teh je sedaj v zboru dve tretjini. — V teh državah se Slovenci jako zanimajo za »Jednoto«, to je zvezo vseh katoliških društev v Severni Ameriki. »Jednota« ima vedno več udov.

Za poduk in kratek čas.

Božična pripovedka.

Daleč med hribi stoji na samoti borna bajtica. Že zunanščina kaže, da mora tu bivati veliko uboštvo. Sveta noč je. Bleda luna milo razsvetljuje revno bivališče zemljanov. Poglejmo tudi mi ž njo skozi okence,